

Slovenski dom

Stev. 133

V Ljubljani, četrtek 13. junija 1940

Leto V

Francoski in angleški predlogi Rusiji

Nova poslanika bosta sovjetski vladi izročila spomenico za novo ureditev političnih in gospodarskih odnosov, če bi Rusija ostala do konca vojne nevtralna

Moskva, 13. junija. m. V zvezi s prihodom francoskega veleposlanika Labonna in angleškega veleposlanika Crippsa v Moskvo, v sovjetski prestolnici zatrjujejo, da bosta zavezniška diplomatska zastopnika izročila sovjetski vladi skupno spomenico francoske in angleške vlade. V njej bosta Anglija in Francija sovjetski vladi dali stvarne predloge zaradi ureditve odnosov med Sovjetsko Rusijo ter Francijo in Anglijo in sicer na podlagi, ki bi bila za sovjetsko vlado sprejemljiva.

Po zatirjanju teh krogov naj bi se odnosi med Moskvo ter Parizom in Londonom uredili tako, da bi Sovjetska Rusija do konca vojne ohranila

svoje sedanje nevtralnost stališče do obeh vojskujočih se taborov in da bi ostala v sedanji vojski pasivna. V zamenjavo bi se Francija in Velika Britanija obvezali storiti vse, da bi se preprečila razširitev vojske tudi na tiste pokrajine, ki jih Sovjetska Rusija smatra za svoje koristnostno področje.

Tudi pravijo, da se sovjetsko-britanska trgovinska pogajanja ne bodo nadaljevala, vsaj ne v tisti obliki, v kateri so se pričela. Sovjetska vlada je namreč sporočila vladi v Londonu, da se v sedanjem vojnem stanju in vojnem gospodarstvu v

Angliji in drugod po svetu ne more najti trajna podlaga za trgovinsko zamenjavo.

Sporočeno je bilo angleški vladi, da je sovjetska vlada pripravljena proučiti vse predloge Londona, ki se nanašajo na začasno določitev zamenjave posameznih proizvodov, toda končna pogajanja naj bi se začela šele po končani vojski.

Moskovski diplomatski krogi v zvezi z diplomatsko ekipo francoskega in angleškega veleposlanika zatrjujejo, da si sovjetska vlada posebno prizadeva, da bi Turčija ne bila potegnjena v sedanjo vojno. V tem smislu potekajo tudi pogajanja med Ankaro in Moskvo.

Sovjetska pritožba pri ameriški vladi

Washington, 13. junija. m. United Press poroča: Zaupno se je zvedelo, da je sedanji sovjetski veleposlanik Umanski ostro protestiral pri državnem tajniku Hullu zaradi ukrepov, ki so bili izdani, da se onemogoči izvoz ameriškega blaga v Sovjetsko Rusijo. Podrobnosti o tej ruski pritožbi v Združenih državah še niso znane. Ameriška vlada je prepovedala izvoz strojev za tovarne.

Hull je ob sprejemu časnikaarjev dejal, da so razgovori imeli splošen značaj in da so bili podobni razgovorom pred več meseci.

Delovanje angleškega letalstva

London, 13. junija. Havas. Letalsko ministrstvo sporoča, da so angleški bombniki bombardirali sovražne položaje od Rokavskega preliva do nemške meje. Bombardiranje se je začelo v noči med ponedeljkom in točkom. Posebno močno so bombardirali angleški bombniki pokrajino med Charlevillom in Sedanom. Uničeni so bili številni vojaški objekti v okolici Laona, Soissons, Lafera in Chaumya. Sovražnik je imel hude izgube, uničene so bile predvsem preskrbovalne kolone ter številni motorizirani oddelki.

Italijansko jutranje poročilo:

Italijanska letala so napadla Bizerto in Bonne v francoskem Tunisu

Rim, 13. junija. o. Drugo vojno poročilo italijanskega vrhovnega poveljstva izdano danes ob 10. pravi:

Po naprej določenem načrtu so naši bombniki včeraj ponoči in podnevi napadli sovražna pomorska oporišča v Bizerti in Bonnu. Poškodovane so bile hudo pristaniške naprave in povzročeni veliki požari. Zadetih je bilo več sovražnih letal na tleh, od tega je devet neuporabnih za boj. Naša letala so se vrnila vsa.

Naše podmornice so torpedirale v Sredozemskem morju neko sovražno križarko in 10.000 tonsko petrolejsko ladjo.

Poskus sovražnega pomorskega in letalskega napada na Tobruk ob vzhodni meji Cire-

najke, je bil odbit. Povzročil je nekaj tvarne škode na pristaniških napravah, zadet je bil tudi neki naš lovec min.

Sovražni letalski napadi na naša oporišča v vzhodni Afriki: na Asmaro, Giuro, Abugi in Agordat, so povzročili nekaj tvarne škode in nekaj deset žrtve med domačini in vojaštvom.

Pri včerajšnjih bojih nad Cirenajko je bilo zagotovilo sestreljenih šest sovražnih letal.

Sovražna letala, po vsej verjetnosti angleška, so izvedla napade na nekaj mest v severni Italiji. Pri tem je padlo nekaj bomb na Turin, ki je odprto mesto. Povzročile so malo škode in nekaj žrtev med civilnim prebivalstvom. O tem dogodku bo izdano osebno poročilo.

Angleški letalski napad na Milan, Turin, Genovo in Tobruk v Libiji

London, 13. junija. Reuter: Angleško letalsko ministrstvo poroča: Snoči so britanska letala izvedla ogledniške polete nad Severno Italijo. Pri tej priliki je bilo vrženih nekaj bomb na naprave in stavbe vojnega značaja.

Težki bombniki britanskega letalstva, ki so se dvignili iz Velike Britanije, so izvedli napad na vojaške stavbe v Turinu, medtem ko so drugi britanski bombniki bombardirali vojaške naprave v Genovi in Milanu.

Reuter poroča o italijanskem letalskem napadu na angleško vojno luko Malto, da je bilo včeraj ubitih 30 civilistov, 30 civilistov in 7 vojakov pa ranjenih.

Angleški radio poroča o uspešnem angleškem letalskem napadu na italijansko vojno pristanišče Tobruk v vzhodni Libiji. Angleška letala so bombardirala italijanske vojne ladje in pa letalsko oporišče. Letalci so opazili po bombardiranju, da sta bili dve podmornici zadeti in je bilo videti na njima požar. Ti podmornici sta bili druga poleg druge ob pomolu, kjer so vžigalne bombe zažgale tudi material, ki je ležal na pomolu. Zaradi silnega protiletalskega ognja letalci niso mogli dalje časa opazovati učinkov bombnega napada. Povrnili so se vsa letala, razen dveh. Južnoafriško letalstvo pa je bombardiralo južno stran italijanskih kolonij

Francosko poročilo o bojih severno od Pariza

Tours, 13. junija. o. Snočnje uradno poročilo francoskega vrhovnega poveljstva pravi:

Bitka se je z isto silo nadaljevala na vsej fronti od morja do reke Oise. Sovražnik je poostil svoje napore vzdolž Seine, zlasti od Rouena proti Vernonu, da bi razširil postojanke na levem bregu reke. Nemci so skušali napredovati proti Evreuxu, a so jih naše sile zaždale.

Na severnem bregu Seine so Nemci poslali naprej močne oddelke proti Caudebecu. Ob spodnji Oiseji so stopili v stik z našimi oddelki pri Persanu.

Med Oiseo in Ourquom so sovražne prednje straže silovito napadale zlasti pri Crepyju in Betzu. Sovražne sile zbrane pri Marni okoli Chateau-Thierryja so nekaj svojih oddelkov vrgle na južni breg. V pokrajini okoli Reimsa je sovražnik poslal v boj nove oklopne in mehanizirane enote.

Številni ujetniki pripovedujejo, da je sovražnik pretrpel hude izgube zaradi protinapadov naših mehaniziranih enot in zaradi ponovnega bombardiranja po našem letalstvu.

London, 12. junija. Reuter. V izjavi, ki jo je dal vplivni francoski vojaški zastopnik, je med drugim dejal, da bo boj, ki zdaj poteka, trajal brez dvoma več dni, a da gotovo ne bo privedel do kakšne odločitve.

Nemci napadajo skoro na vsej bojni črti med spodnjo Seine in Argoni, nikjer pa ni bila francoska obramba prebita. V tem trenutku divjajo boji pri Senlisu. Nemci so prekorčili Seine na nekaj mestih med Rouenom in Vernonom. Pri tej priliki so se poslužili umetne megle ter so postavili pontone čez reko. Francoske čete skušajo zdaj potisniti Nemce nazaj proti reki ter uničiti njihova oporišča ob mostovih. Francosko poveljstvo je pred dvema dneva sklenilo umakniti se na prednjo obrambno črto na področju severno od Pariza čete, ki so se borile okoli Compiègna in Soissons. Nemške čete s področja Soissons so napredovale čez ravnino južno od Aisne, kjer je prišlo do srditih bojov pri La Fer-Millonu in La Fer-en-Tardenau. Francozi so se tedaj hitro umak-

ter vzelo za cilj italijanska letalska oporišča. Po angleških poročilih do sedaj Italijani na tem delu še niso izvedli nobenih letalskih napadov.

Letala južnoafriške zveze so bombardirala včeraj italijansko mesto Mojalno na meji med Kenijo in Abesinijo. Vsa letala so se vrnila na svoja oporišča.

Včeraj je bilo objavljeno prvo južnoafriško vojno poročilo, ki se glasi: Težki bombniki južnoafriškega letalstva so izvedli včeraj napad na vojaške naprave v Abesiniji. Na širokem področju so letala povzročila škodo na poslopjih, cestah in drugih napravah. Ena bomba je padla naravnost na nek pokrit hangar, ki je bil poln vojaških transportnih voz. Napad je bil izveden z višine kakih 250 metrov. Čeprav je naša letala obsul hud ogenj iz streljanih, so se vendar vsa vrnila popolnoma nepoškodovana.

Aleksandrija, 13. junija. Reuter: Včeraj ob 19.35 je bil dan v Aleksandriji alarmni znak, ki je trajal 10 minut.

Pariz, 13. junija. Reuter: Snoči ob 18.23 je bil dan alarmni znak v marsejski pokrajini, ki je trajal 17 minut.

Protiletalsko topništvo je zbrlo neko italijansko letalo, ki je letelo samo in zaradi katerega je bil ob 18.30 dan v vojnem pristanišču Toulonu znak za alarm.

nili na črto okoli Chateau-Kierryja. Zdaj se bojna črta vleče od spodnje Seine do Rouena preko spodnje Oise do Meauxa, 47 km severovzhodno od Pariza, zatem pa ob Marni preko Reimsa. Na visoki ravnini Tardenauja med Seino in Marno pritiskajo Nemci na vzhodu proti Reimsu s štirimi ali petimi divizijami, od katerih sta dve oklepnici. Boji potekajo na gričih okoli Reimsa. Francozi so na enem krilu teh klešč pri Reimsu zadržali Nemce. Prišlo je do srditih bojov na tem področju, ki so trajali nekaj dni. Prav tako se Nemcem ni posreželo potisniti francosko bojno črto bolj na vzhod proti Argonom.

Nemci poročajo o zavzetju Reimsa in Compiègnej, 60 km od Pariza

Nemci govorijo o možnosti ofenzive tudi na Renu

Glavni stan nemške vojske, 12. jun. Nemško vrhovno poveljstvo sporoča: Južno od Somme so naše čete na nekoliko krajih prebile sovražne bojne črte. Sovražnik se je umikal. Pri zadetih smo mu največje izgube. Rouen je že nekaj dni v nemških rokah. Naše čete so na nekoliko krajih že prekorale reko Seino. Skupina sovražne sile, odcepljena od svojega jedra, je obkoljena ob morski obali pri St. Valerju. Severovzhodno od Pariza so naše divizije, ki so prodrle do Oise, 20 km od pariskega obrambnega trdnjavskega pasu, ki gre mimo St. Louisa. V naših rokah je mesto Compiègne, kjer je bilo podpisano poniževalno premirje l. 1918. Prav tako je v naših rokah mesto Villers Cotterets. Vzhodno od reke Ourcq smo predrl na široki črti ter z znatnimi silami do Marne. Naša vojska, ki je 9. junija spet začela z napadom na področju med prekopom, ki veže Oiso, Aisno in Meuso, je po srditih bojih potolkla sovražnika ter ga prisilila k umiku. Zavzet je Reims. V Champagni smo prekorali reko

V pričakovanju turške odločitve

Ankara, 13. junija. o. Po snočnji seji turške vlade pod vodstvom predsednika republike İnenija, je bilo izdano kratko uradno poročilo, ki pa v ničemer ne omenja sklepov vlade glede stališča Turčije v sedanji vojni. Vsa država nestrno pričakuje odločilnega sklepa in mirno pričakuje dogodkov. Da si bi prebivalstvo rado videlo, da Turčija ne bi bila potegnjena v vojno, bo vendar mirno sprejelo vse sklepe voditeljev.

Plavajoče mine v Jadranu

Sušak, 13. junija. o. Pomorske oblasti so dobile obvestila, da so z naših ladij opazili na morju izven obrežnih voda plavajoče mine. Nekaj min je morje vrglo tudi na plitvine. Ni znano ali so te plavajoče mine angleškega ali italijanskega porekla, kar je oboje mogoče, ker sta obe državi izdali uradna poročila o tem, kje so v Jadranu predeli, nevarno zaradi min.

Spanija je „nevojskujoča se država“

Madrid, 13. junija. Španska vlada je objavila naslednji sklep:

Z ozirom na razširitev vojne na Sredozemsko morje, ker je Italija stopila v vojno proti Angliji in Franciji, je španska vlada sprejela sklep, da je še Španija „nevojskujoča se država“. Ta sklep, ki ga je podpisal Franco, je bil sprejet na kratki seji vlade, včeraj popoldne. Poudarjajo, da sklep ne vsebuje izjave o nevtralnosti Španije.

Pariz pred odločilnim bojem

Pariz, 13. junija. m. Pariz je ves zavrt v gost dim zaradi požarov, ki so izbruhnili v več okrajih. Preseljevanje iz Pariza poteka v vsej naglici z ozirom na dejstvo, da je sovražnik že blizu. Dozdej je Pariz zapustilo do 2.000.000 ljudi. Večina trgovin in holetov je že zaprtih. Odprte so samo banke, ki izplačujejo daner na čke ter menjajo debel denar za drobci. Vsi vlaki, ki vozijo iz Pariza, so prepolni, prav tako tudi vse ceste, po katerih se vale nepregledne množice ženske, otrok in starčkov. Nad Parizom skoro neprenehoma krožijo nemška letala ter obstreljuje mesto. Francosko prestolnico pa brani protiletalsko topništvo, ki je delovalo vso noč in je bilo od večera do jutra videti sij ognja iz topovskih cevi.

Egipt bo napovedal Italiji vojno

brž ko bo Italija izvedla prvi napad na egiptovsko ozemlje

Kairo, 13. junija. Reuter. Egiptovski parlament je sprejel izjavo ministrskega predsednika Ali Maher paše, po kateri so ustavljeni odnosi z Italijo.

Politični krogi pritiskajo na vlado, da napove vojno Italiji. Člani vlade pa menijo, naj Egipt ne napove vojne toliko časa, dokler ne bodo napadena egiptovska mesta. Snoči je imela egiptovska vlada tajno sejo. O sklepih seje ni nobenih vesti.

Suipe. Kljub množičnim protinapadom, ki jih je sovražnik izvedel delno z uporabo tankov, se mu ni posreželo ustaviti našega prodiranja. Med operacijami je sovražnik poleg najtežjih izgub, ki jih je pretrpel, pustil v naših rokah tudi večje število ujetnikov, orožja in vojnega materiala vseh vrst. Dozdej ni bilo mogoče niti približno oceniti ta vojni plen.

Vojno letalstvo, ki je s svojimi stalnimi napadi od 5. junija dalje mnogo pomagalo k uspehom suhozemske vojske, je včeraj razen akcije, ki jo je izvedlo zaradi neposredne pomoči suhozemskim silam, ponovno napadlo pristaniške naprave v Havreu in sovražne ladje ob zahodni obali Rokavskega preliva, pri čemer je doseglo lepe uspehe. Pri tej priliki so naši letalci potopili sedem prevoznih ladij. Med njimi je bila tudi pettisotonska ladja. Razen tega je bilo z bombami poškodovanih še 10 drugih ladij, od katerih so bile tri 10 do 15 tisoč tonske. Na nekaterih teh ladij so izbruhnili požari.

Ob krajevnih bombnih napadih, ki jih je

Dobro obveščeni egiptovski krogi sijo, da je vstop Egipta v vojno samo vprašanje dni.

Ministrski predsednik je zastopnikom tiska dal izjavo, v kateri je prosil egiptovsko in tuje prebivalstvo, naj ohrani mir. Vsi vedo, da kralj in vlada pod nadzorstvom parlamenta bdita nad koristmi in varnostmi države in da ne bosta dopustila nobenega napada. Vsakdo mora ostati mirno na svojem mestu, ne da bi obračal pozornost na zapeljive glasove. Vsakdo mora biti prepričan, da bo vlada mislila na vse.

Egiptovski senat je imel snoči sejo. Ob koncu seje je bil sprejet sklep, v kateri izraža egiptovski senat željo, da egiptovska vlada da angleški vladi vso potrebno pomoč. Parlament je imel tudi sejo, ter je večina poslancev zahtevala, da se napove Italiji takoj vojna in naj ne računajo z italijanskimi obljubami. Predsednik egiptovske vlade Ali Maher-paša je izjavil, da je egiptovska vlada smatrala za zdaj za umestnejše ustaviti diplomatske odnose, da bo pa egiptovska vlada napovedala vojno v trenutku, ko bi Italija izvedla kakršenkoli napad na Egipt.

izvedlo sovražno letalstvo v noči od 11. na 12. junij po zahodni Nemčiji, so bile vržene vžigalne bombe na neko nemško mesto.

DNB poroča: Glede živahnega udejstvovanja topništva na dosedaj mirnem bojišču ob Zgornjem Renu pri Baslu so nemški vojaški krogi izjavili zastopniku DNBja naslednje: Razumljivo je, da na ta topniški dvoboj ob Renu gledajo v sosednji Švici z upravičenim zaskrbljenostjo. Mogoče je, da se je tudi na bojišču ob Gornjem Renu začela ofenziva. V vsakem primeru so dogodki te vojne dokazali, da za moderno in vedno pripravljeno vojsko tudi velike reke ne predstavljajo več nobene ovire.

Morilca trboveljskega nočnega čuvara že imajo

Trbovlje, 12. jun.

V Trbovljah smo vsega navajeni, roparskega umora pa ne pozna naša kronika. Nočnega rudniškega čuvara Urha Ignaca, ki je stražil rudniški konzum in njegovo okolico, je s krampom ubil mlad nepridiprav, vojni begunec Guna Viljem, doma iz Trbovelj, v noči od sobote na nedeljo. Morilec, 22 letni brezposelni rudar, je vse priznal, ko so ga v torek jutraj aretirali trboveljski orožniki. Umor so vsi Trboveljčani in tudi ljudje iz sosednjih krajev ogorčeno obsodili, posebno še, ker je bil nočni čuvaj znan kot vesten, priden in miren človek.

Ko se je v nedeljo jutraj zvedelo, da je služkinja Šulnova, ki je zaposlena pri uradniku Bratovške skladišnice g. Vizjaku in je čistila na balkonu konzuma čevlje svojega gospodarja, zagledala čuvara Urha v mlaki krvi, je z velikim strahom poklicala svojega gospodarja, ki je zadelo takoj sporočil tukajšnjem orožništvu. Orožniki so ugotovili po sledovih na oknih, kjer so bile rešetke pokvarjene in ključavnice odtrgane, da je hotel nekdo v konzum vstopiti. Vse so dobro pregledali, potem pa so začeli morilca z vso vnetost iskati. Zasumili so takoj omenjenega Guna Viljema, niso pa vedeli, kje se potepa, odkar je zbežal od vojakov. Kmalu pa so zvedeli, da se je pojavil v Trbovljah. Napravili so mu zasedo. V torek ob štirih jutraj so prišli orožniki na očetov dom. Oče pa je tajil, da bil sin doma. Ko pa so orožniki rekli, da iščejo sina zaradi begunstva od vojakov, je šel sina poklicat na podstrešje. Orožniki so fant vzeli s seboj, nihče pa mu ni omenil, da je osumljen umora.

Na orožniški postaji mu je komandir Žitnik napravil temeljit nagovor, ki je fant tako presunil, da je sam od sebe priznal, da je nočnega čuvara Urha ubil s krampom. Ves iz sebe je tožil nad izgubljenost mladostjo in na glas lokal. Ko so ga vprašali, kaj je počel od 2. aprila letos, od časa, ko je zbežal od vojakov, je dejal, da je po begu najprej ukradel svojemu bratu 4000 din. Te pa je kmalu zapravil. Ze 12. aprila je nato ukradel v Hrastniku nekemu kolo, šel pijančevat na Plesko, kjer se je seznanil z nekim Hribarjem. Z njim sta se zmenila, da bosta šla čez mejo v Nemčijo. Ko jima je zastojkarska vožnja z vlakom po Savinjski dolini spodletela, sta ukradla na Polzeli spet kolo in se odpeljala proti meji. V nekem gozdu je na meji sta prenočila, zgodaj jutraj jo je pa Guna sam popihal čez mejo. Hribarja pa je pustil spečega v gozdu.

Prišel je do St. Pavla v Lavantinski dolini. Tam so ga zaprli. Po 32 dneh je zbežal proti Pliberku, kjer pa so ga spet aretirali. V Pliberku je sedel 12 dni, pa je spet zbežal. Šel je nazaj proti domu. Na meji je zamenjal svojo vojaško obleko, ki jo je še vedno nosil, s civilno, in tako pripotoval v Trbovlje, kjer je v nekem gozdu nad svojim domom sklenil, da bo vstopil v rudniški konzum.

Opozorila

Drugo in zadnje obvezno cepljenje predšolskih otrok proti davici se prične v ponedeljek 17. t. m. in se bo nadaljevalo vsak dan od 9—11 in od 17—18 v prostorih mestnega fizikata vključno do četrtega 27. t. m. Starši, ki so dali otroke prvič cepiti v Mostah in Sp. Šiški, naj otroke pripeljejo k drugemu in zadnjemu cepljenju na isto mesto v šolo v sredo 19. t. m. ob 16. Isto velja tudi za predšolske otroke z Viča in Bežigrada, ki bodo cepljeni v četrtek 20. t. m., oni na Barju pa v petek 21. t. m. tudi v šoli ob 16. Opozarjamo, naj pripeljejo otroke cepit 21. dan po prvem cepljenju, ker bo le dvakratno cepljenje imelo uspeh.

Še nekaj o sežiganju smeti. Strogost mestnega fizikata in cestnega nadzorstva zaradi sežiganja smeti je zlasti pri lasniških plinskih štedilnikih in tudi pri lasniških vrtov zbudila ugovore, češ da v hiši s samo plinsko kurjavo nikoder ni mogoče sežigati smeti, ki jih lasniški vrtovi tako nujno potrebujejo in s kompostiranjem koristno porabijo za gnojenje vrtov. Kompostiranj kuhinjskih odpadkov in podobnih smeti seveda nihče ne ugovarja, saj smo pred kratkim celo čitali navodila mestnega kmetijskega referenta, kako lahko pospešimo kompostiranje raznih vrtnih in kuhinjskih odpadkov z neoljenim apnenim dušikom. Pri razpravljanju o mušji nadlogi pa je mestni fizikat neoljeni apneni dušik priporočal tudi kot prav uspešno sredstvo za desinficiranje in uničevanje mušje zalege. Imamo torej učinkovito sredstvo, ki ustreza gospodarjem in zdravstvenim zahtevam. Kar se pa hiš s plinsko kurjavo tiče, se pa da stvar urediti tako, da sežigajo smeti v palnici. Nazadnje pa gotovo nikdo ne bo preganjal nikogar neupravičeno, če smeti ne more sežigati, saj je namen predpisa edino ta, da s smetmi in nesnago ne razširjamo raznih bolezni in ne kultiviramo raznovrstnega mrčesa. Gnojšča morajo biti seveda vsa pokrita in razkužena, enako pa morajo biti pokriti tudi vsi kompostni kupi s prstjo, ker drugače ne dobimo dobrega komposta in bi kupi razširjali smrad in mrčes.

Oborožil se je s sekuro, s krampom, z nožem in s pilo. Te reči je med potom v neki baraki ukradel. Iz zatišja pri konzumu je opazoval, kako nočni čuvaj navaja ure. Ko je ta šel preč, je skočil čez ograjo in začel vlamljati. Nenadoma pa je zaslišal, da se čuvaj vrača s svojega obhoda; skril se je najprej, ko pa je čuvaj šel po dvorišče, je stopil tiho za njim, ga udaril z ostrino krampa na tilnik ter mu tudi razbil lobanjo. Po udarcu se je čuvaj zgrudil. Guna pa mu je nemudoma preiskal žep, mu vzel ključke in samokres s 6 naboji. Nato se je spravil spet na delo. Urh pa, ki je bil močan človek, je še enkrat vstal, in tako strašno hropel v svojem smrtnem boju, da se je Guna ustrašil in zbežal. Odšel je proti Mrzlici, na Kal, kjer je dan preležal. Med potjo je vlomil še v dva lokala, kjer si je nabral nekaj jestevin. Odpravil se je nato domov, kjer je bil kmalu aretiran.

Morilec se svojega dejanja dobro zaveda. Jokal je posebno, ko je videl svojega očeta, mater in svojo sestro. Močno se kesa zločina, kesa pa se tudi, da ni ubogal svojih staršev, ki so mu vedno le dobro hoteli in mu prav svetovali.

Namesto srnjaka obstrelil človeka

Ko pa je spoznal usodno zmoto, je stekel domov ter puško skril

Maribor, 11. junija.

Blizu Vuhreda ob Dravi se je dogodil žalosten primer divjega lova, ki bi bil skoraj terjal človeško življenje. Dne 9. junija popoldne je prihitel na orožniško postajo v Marenbergu Dominik Potočnik iz Vuhreda in prijavil, da je nek neznan lovski tat obstrelil njegovega brata Ivana, ki hudo krvavi iz rane na obrazu, katero mu je povzročila krogla iz lovske puške. Orožniška patrulja je takoj odšla na kraj nesreče, kjer je na podlagi izjav nekaterih priu ugotovila, da je dejanje izvršil 38-letni Kristijan Verdnik iz Vuhreda, katerega so orožniki prišli in zaslišali.

Pri zaslišanju je Verdnik dejanje priznal in dogodek natančno opisal. Dne 8. junija popoldne je Verdnik prišel k posestniku Mravljaku. Ta mu je izročil svojo tricevno lovsko puško in ga naprosil, da mu jo temeljito očisti. Ker je imel Verdnik doma 4 polne naboj, je hotel lepo priliko izkoristiti. Odšel je s puško proti domu, naslednjega dne pa jo je s puško na rami mahnil v breg na srnjaka. Tam se je skril v zasedo in čakal. Nesreča je hotela, da se je ob istem času podal na lov tudi Ivan Potočnik, ki si je pripravil zasedo kakih 50 m stran od Verdnika. Ko je ta opazil, da se v grmovju nekaj premika, je mislil, da je prišel srnjak. V tej zmoti je dvignil puško in sprožil. Takoj po streli je slišal v grmovju jadikovanje in v tistem trenutku je spoznal svojo usodno zmoto. Toda namesto, da bi obstreljenemu šel nudit prvo pomoč, je stekel proti domu in tam skril tudi puško, kjer jo je orožniška patrulja ob priliki hitne preiskave tudi našla.

Kakor rečeno je Verdnik svojo krivdo priznal, vendar se vse njegove izpovedi ne krijejo z izpovedbami drugih prič. Tako trdi posestnik Mravljak, da mu je Verdnik puško brez dovoljenja in vednosti odnesel, medtem ko Verdnik trdi, da mu jo je Mravljak dal z nalogom, da jo očisti. Ker bi se znalo zgoditi, da bi Verdnik nagovarjal priče, so ga orožniki aretirali in ga oddali v sodne zapore. Ranjenemu Potočniku je nudi prvo zdravniško pomoč zdravnik dr. Gulič, ki je ugotovil, da mu je krogla prebila spodnjo in gornjo čeljust. Zaradi težke poškodbe je zdravnik takoj odredil prevoz v bolnišnico v Slovenji Gradec, kjer so na njem izvršili operacijo.

Ljubljana od včera do danes

Predvčerajšnjim in včeraj smo se srečno zmagali lepo suhi, čeprav je obakrat močno kazalo na nevihto. Vedno se še pravi čas odkod vzame kakšen veter, ki oblake ukroji in lepo pomaga soncu, da pride do veljave. Letos že ves čas veter opravlja ta posel, da preganja dež in ohranja lepo vreme. Včeraj je že zgodaj dopoldne vse kazalo, da bo huda ura, pa se je kar na lepem uneslo in dobili smo čeden, nekoliko vetroven dan. Šele proti večeru so se spet začeli zbirati oblaki in pozno ponoči se je nebo prevleklo čez in čez. Jug je bil davi še precej čist, zato pa je bil sever toliko temnejši. Prav na dež je kazalo, na nevihto že v zgodnjih dopoldanskih urah.

Prve hude skrbi so jih minile

Lastniki raznih gostinskih podjetij, zlasti takih, ki so malo bolj proč od mestnega središča, so zdaj kar zadovoljni, čeprav med ljudstvom kroži izrek, da mesar in krčmar zmerom »jamrata«. Zdaj je prišel čas raznih šolskih poslavljanj, brezskrbnih večerov, »valec«, kakor jim pravijo. Izpiti so v kraju, mladi rod se poslavja od srednješolskih klopi in ta dogodek seveda že po starem izročilu tudi proslavlja kakor se spodobi. »Najizvedenejši« se posvetujejo, kje bi priredili valet. Sredi mesta se nikomur ne zdi dobro, skupina, ki jo družni ena in ista »deviza«, je rada sama zase, »zaokrožena« družina ima rada mir, tako da ji drugi, slučajni gostilniški gostje ne morejo pokvariti posebnega, slovesnega razpoloženja. Najprimernejše za »zaključne družbe« pa so seveda tiste gostilne in restavracije, ki so nekoliko proč od mesta, bolj na samem, tam, kamor zvečer zlozni meščan, ki ima podobnih lokalov, kolikor jih hoče tik pred nosom, zlepa ne zaide. Nekatere teh gostiln svoje dobro zveneče ime in privlačnost ohranijo kar skozi desetletja, iz rodu v rod. Ob zaključku šolanja se večer za večerom polnijo te gostilne z mladino, ki je prestala prvi hudi izpit. Seveda prihajajo tudi profesorji, in za marsikoga od njih ob tej priliki študentje potuhajo, da je mnogo bolj »fest fant« kakor so si mislili, ko jih je strašil z notesom in svinčnikom. Še enkrat, preden stopijo na resno življenjsko pot, se povesele skupaj vsi, ki so toliko let gulihi blače po srednješolskih klopih. Ta večer se preživi vsi skupaj, vsa ta družina, ki je toliko časa složno prestajala skrbi, upala in se bala, zadnjič nemara so vsi zbrani. Pozneje jih življenje razmeče na vse strani; različni poklici jih postavijo na mesta, ki so daleč narazen. Le redko se kdo še spomni svojih sošolcev. Bog ve, če se bodo še kdaj vsi videli! Najbrž ne. In čeprav se po dolgih, dolgih letih morda spet zbera, da proslavijo jubilej dneva, ko so se poslovlili od šolskih klopi, na to proslavo ne pridejo več vsi. Marsikoga med njimi že pokriva črna zemlja. In zato ima ta večer tudi majhno senco otožnosti poleg prešernega veselja.

Širite najboljši slovenski popoldnevnik »Slov. dom«

Dve nesreči

Devet in trideset let stari mestni delavec Štirn France, ki je v službi pri mestni vrtarstvu, se je spravil na konja. Prav prijetno je bilo jediti, toda kar na lepem se je ta grda konjska mrcina splasila, in Štirn je padel na trda tla. Prav hudo se je pri tem potolkel po glavi in po rokah.

Po stopnicah je padel in se kar precej pobil triletni Korošec Tonček iz otroškega zavetišča tam v stari cukrarni.

Kakor letos dan za dnem, tako je bil tudi včeraj obisk pomoči potrebnih v ljubljanski bolnišnici velik.

Prekmurski sezonski delavci gredo v tujino

Maribor, 12. junija.

Danes je potovalo preko Maribora v Nemčijo 710 sezonskih delavcev iz Prekmurja. Razmešeni bodo v raznih krajih Nemčije. Letos smejo na sezonsko delo v inozemstvo samo nad 40 let stari možje ter ženske v starosti nad 21 let. Delo bodo dobili na Bavarskem, Pomorjanskem, Württembergu in Schleswig-Holsteinu.

Zavezniški vrhovni vojni svet je včeraj imel v Torsu na novem sedežu francoske vlade sejo, katere so se udeležili: predsednik francoske, predsednik angleške vlade, generala Petain in Weygand, angleški vojni minister Eden in načelnik angleškega admiralnega štaba Dill. Na seji so eporazumno odobrili ukrepe, ki jih je treba izdati zaradi sedanjega položaja na bojiščih.

Vsi francoski uradniki v Parizu in okolici morajo ostati na mestu, je zapovedal vojaški guverner Pariza.

Izjava sovjetskega gospodarskega zastopnika v Sofiji:

Jugoslavija je v sovjetskem gospodarskem območju

Sofija, 13. junija. m. Trgovinski zastopnik Sovjetske Rusije v Bolgariji, Dimitrijevič, je včeraj odpotoval na poročanje v Moskvo. Pred odhodom je časnikarjem med drugim povedal, da se trgovinska pogajanja med Sovjetsko Rusijo in Bolgarijo razvijajo v okviru količin, ki so bile sklenjene in uresničene do 25 odstotkov blaga. Toda zdi se, da se bo ta odstotek kmalu dvignil na 50, posebno še tedaj, če se bodo odstranile nekatere zunanje ovire. V bodoče bo po izjavi Dimitrijeva, lahko vsakdo kupoval od Sovjetske Rusije, Rusija pa bo prav tako vsakomur prodajala, ker so kontingenti določeni med državama, a ne med posameznimi gospodarskimi organizacijami. To pomeni, da tudi zasebni

Vesti 13. junija

Predsednik našega senata dr. Anton Korošec je bil včeraj sprejet pri romunskem kralju Karolu.

Italijanska vlada razglasa, da so položene mine v sicilskem prelivu med Sicilijo in francoskim Tunisom. Nevarne ladje, ki hočejo pluti iz vzhodnega dela Sredozemlja v zahodni, naj krenejo skozi Mesinski preliv, ker jih bodo Italijani pregledali.

Pariz je spremenjen in trdnjavo, zaradi česar bo uničen kakor Varšava. Odgovornost za to ne bo padla na nemško vojsko, temveč na predsednika angleške vlade Churchilla in predsednika francoske vlade Reynauda, ki sta zapovedala, naj francoska vojska brani prestolnico domovine, napoveduje italijanski radio danes.

Novi sovjetski poslanik v Rimu Gorelkin je snoči dopotoval na svoje službeno mesto, novi italijanski poslanik v Moskvi pa je tudi dospel v sovjetsko prestolnico, s čimer so obnovljeni redni diplomatski odnosi med Italijo in Sovjeti.

Uredništva vseh francoskih listov, ki so izhajali v Parizu, so se preselila v notranjost Francije. V Parizu izhaja samo evropska izdaja ameriškega »New York Herald Tribune«.

Skupina francoskih letalskih častnikov je prišla in ustrelila bivšega letalskega ministra ljudske fronte Cota. Ta je po nalogu svojega gospodarja, velikega protifašista Bluma, načrtno onesposobil francosko letalsko industrijo ter zase in za svojega šefa prodajal najboljša francoska letala španskim boljševikom in tako pripravil Franciji sedanje gorje. Ko je bil minister, je bil deležen priznanja tudi od naših salonskih boljševikov v »Sodobnosti« in drugih.

Angleži so do snoči zasegli po raznih morjih 40 italijanskih trgovskih ladij, ki se niso mogle umakniti v nevtralna pristanišča. Med njimi je več deset in deset tisoč tonskih ladij, italijanska posadka pa je sama potopila 9780 tonski parnik »Romolo«, ki ga je ujela neka avstralska patrolna ladja v Tihem morju.

Neznana letala so metala bombe na švicarske kraje ob Zenevskem jezeru. Več ljudi je bilo ubitih in ranjenih. Domnevajo, da so to bila angleška letala, ki so bombardirala Turin in Milan ter so zgorela na povratku pot.

Vojskovanji način generala Weyganda je v tem, da z obrambo in umiki med bojem izčrpa sovražne moči. Pri takem vojskovanju je glavno vztrajnost. Zaradi tega se morajo Nemci z hudimi izgubami boriti za vsako ped zemlje, pravijo angleški vojaški strokovnjaki.

Predsednik litvanske vlade in letonski vojni minister eta se včeraj vrnila iz Moskve, kjer so bila pogajanja o tem, da bi Rusi ob morebitnem nemškem napadu prevzeli vodstvo letonske in estonske vojske ter poslali v ti državi še milijon svojih mož. V zvezi s temi pogajanjmi poročajo, da sta Rusija in Nemčija začeli zbirati precejšnje vojaške sile vzdolž svoje meje na Poljskem.

Slovita poljska podmornica »Orzel«, ki je med vojna na Poljskem ušla iz Tallina ter se prebila skozi vse nemške ovire v Anglijo, je najbrž izgubljena, ker se ni v določenem roku vrnila na svoje oporišče. Podmornica se je zlasti odlikovala v bojih na Norveškem.

Ameriški odbor za pomoč zaveznikom je poslal vladi zahtevo, naj dovoli nabiranje prostovoljcev, zlasti letalcev, za Francijo in Anglijo.

V Abesiniji je po nekaterih predelih prišlo do vstaje, poročajo iz Egipta. Zaradi tega je bil ustavljen ras Haidu, ki je dozdaj sodeloval z Italijani.

Namen nemškega vojnega poveljstva ni zasedati francoska mesta, marveč uničiti francosko vojsko. Dasi so uspehi Nemcev ponekod veliki, je odpor francoske armade nenavadno trdovraten, piše poročevalec italijanske uradne agencije Stefani.

Clements Ripley:

KRIŽANA LJUBEZEN

XX.

Ob postelji.

Ko se je vstalo, je prva jutranja zarja našla Miss Julijo še vedno ob Presovi postelji vso v delu, sklonjeno nad njim in zagledano v njega. Iz njegovega spacenega obraza in iz onih zaprtih, posinelih ustnic ugani, zakaj jo je Pres zaželel in kaj ji je hotel povedati. Sedaj ji tega ne more niti bi neznal, ker ga je težka bolezen popolnoma strla in mu vzela dar razsojanja, opazanja in vso moč duševnega in telesnega izražanja. Doktor Livingston je še vedno stal nedaleč od Julije in jo opazoval ves zmuden od nočnega bdenja. Nenadoma so se zaslišali na stopnicah, ki so vodile v prvo nadstropje, koraki in prijeten razgovor. Doktor Livingston se je stresel in zbudil iz svojih misli. Stopil je k vratom, da bi videl, kdo govori in kdo prihaja. Ali so morda že prišli bolničarji s stražami, da prenese Presa v bolnišnico, da ga kmalu za tem v dolgi procesiji z drugimi nesrečniki vred odpeljejo tja na »Kuzni otok«? Ravno ko je hotel pritišni na kljuko, so se vrata odprla in v sobo sta stopila Mrs Amy in Ted.

»Kako ste prišli semkaj?« je začudeno vprašal doktor.

»Kako je Presu?« je s skrbjo vprašala Mrs Amy. Doktor ji je nemo pokazal z roko na posteljo, kjer je ležal utrujen in od rumene mrzlice zmucen Pres.

»Ali ste to vi Mrs Dillard?« se je še bolj začudil doktor Livingston, ko se je tiho pokazala Amy, ki je on sploh še ni bil videl niti je ni poznal, čeprav je vedel, da se je bil Pres v New Yorku oženil.

»Da, jaz sem!« mu je odgovorila Amy in hotela stopiti naprej. Doktor Livingston ji je s svojim telesom zastavil pot, rekoč:

»Bolezen je nalezljiva! Njegovo stanje je nespremenjeno!«

»Pustite me k njemu!« je odločno zahtevala Mrs Amy in stopila proti bolniku. Šele sedaj je Mrs Amy zapazila Julijo, ki se je bila ravno v onem trenutku, ko sta stopila v sobo Amy in Ted, umaknila za zavoso in namakala obkladek v ledeno vodo, da bi ga zamenjala Presu na čelu. Obe ženi sta se pogledali nemo in po njunih obrazih se je razlil izraz začudenosti in nevednega medsebojnega sočutja. Kakor da bi bila težka Presova bolezen za ta čas izbrisala iz njunih duš ali vsaj zelo

oslabila in obledela občutek njune medsebojne borbe in mržnje. Preveč sta bili v tem trenutku obe v skrbi za njegovo zdravje. Obe sta ga preveč ljubili in zato ništa mogli v tem trenutku misliti nase, na njuno medsebojno nasprotje, ki je gorelo v njunih srcih, ali na vse ono, kar se je tako naglo in v tako kratkem času odigralo med njima in v njuni okolici odkar sta se spoznali in je Pres odšel na poziv doktorja Livingstona v mesto. Njune oči, v katerih se je zrcalil enak strah za Presovo življenje, so samo začudeno tiho vpraševale: Kako in kdaj ste prišli semkaj? Vse drugo je bilo potisnjeno globoko v njuno podzavestnost. V tem trenutku sta si bili obe tudi na čistem, da morata pri tem delu, v skrbi negovanja in skrbne brige za Presa, odstopiti druga drugi mesto. Katera bo to storila, jima ni bilo jasno. Obe sta tu popolnoma odveč, a vendar bi ena sama pri bolniku le težko vzdržala dneve in noči. — Končno bodo Presa prenesli na »Kuzni otok«, a on ne sme biti tam sam, brez njune brige in negovanja. Brez ene od njiju bo Pres brezpogojno obšel. Katera bo šla z njim, jima v tem trenutku ravno tako ni bilo jasno. Veaka je sama pri sebi trdno sklenila, da bo šla ona. Miss Julija je mislila, da mora z njim kot njegova prva ljubezen in kot žena, ki hoče z delom za drugega izživet svoj divjo in nebrzdano naravo in si očistiti dušo grehov, čeprav za ceno lastnega življenja. Mrs Amy pa je mislila zopet, da je kot žena dolžna ga spremljati na vsakem koraku, pa tudi na poti lastne

pogube in ne sme svojega moža prepustiti nikomur drugemu na skrb. Dolgo sta se gledali nemo in obe sta čutili, da se ob postelji toliko ljubljenega moža v njunih dušah ustvarjajo isti sklepi in da sta obe pritekli semkaj z istim ciljem. Nenadoma pa se je Julija umaknila, z vso nežnostjo položila mrli obkladek na Presovo čelo, ga poljubila in se umaknila. Svoje mesto je mirno in tiho odstopila Mrs Amy. Mrs Amy je nato stopila k bolniku in se z mučeniškim pogledom, polnim skrbni, zagledala v njegov izmučen obraz. Kako bi mu pomagala, kako bi mu rešila življenje? Miss Julija je stopila mimo Teda, ne da bi ga pogledala, k doktorju Livingstonu, ga zgrabila za roko in ga s prosečim glasom, polnim skrbni in bolečine, vprašala:

»Prosim vas, povejte mi resnico!«

Hotela je zvedeti o Presu vse.

»Odpeljali ga bodo!« je odgovoril doktor, čeprav Julija ni hotela niti prilaževala tega odgovora. Mislija je, bila je z vso gotovostjo prepričana, da je Pres, dokler je še mogel govoriti in ga zavestni še popolnoma zapustila, zaupal on, kar je ona želela slišati od njega, ko jo je klical k sebi.

»Tega ne bom pustila!« se je Julija pod težo udarca uprla, odločno pripravljena na vse.

»Mora tako biti!« je mirno odgovoril doktor. »Pres ima rumeno mrzlico. Po svoji dolžnosti sem ga moral prijaviti in ga nisem smel zamolčati. Kakor za siromaka tako mora tudi za bogataša veljati enak zakon. Jaz sem učil Presa jahati,«

je začel žalostno govoriti Juliji, kot bi se hotel za svoj postopek opravičiti največjim spominom svojih mladostnih dni. »Njegov oče je umrl na bojnem polju v mojih rokah! Pres ne more govoriti, toda jaz vem, kaj bi povedal, če bi mogel...!«

»Kaj?« ga je naglo prekinila Julija v upanju, da bo sedaj zvedela ono, kar je tako želela vedeti.

»On je častit človek!« je nadaljeval doktor kot bi bil preslišal Julijino vprašanje. Julija ga je gledala začudeno in ni mogla razumeti, kaj naj to pomeni, da je doktor šel preko njenega vprašanja. Ze je hotela vprašanje ponoviti, pa jo je v tem doktor Livingston zopet prehitel:

»Moram pohiteti na obalo! Dolžnost me kliče, a vi, Miss Julija, ste popolnoma izčrpani. Potreben vam je počitek, spanje, da se zopet okrepite, sicer...!«

»Sicer?« mu je Julija prestrašeno vpadla v besedo.

»Sicer boste šli tudi vi na otok!« je mirno in resno odgovoril doktor Livingston, zgrabil svoj klobuk in stopil proti vratom. Julija je skočila za njim.

»Doktor!« je zaklicala za Livingstonom Amy. »Ko boste prišli po Presa, bom šla z njim! Jaz moram s svojim možem!«

»To ni mogoče!« je odgovoril doktor, ki je bil že na hodniku. Obstal je, in ko se je Amy približala Juliji na korak, je odločno ponovil:

»To ni mogoče!«

Mrs Amy se je za trenutek zmedla, toda se hitro epet zbrala in z novo močjo napadla doktorja s svojo zahtevo,

Od tu in tam

V zadevah ljubljanske univerze je včeraj dopoldne sprejel gradbeni minister dr. Miha Krek rektorja slovenskega vseučilišča v Ljubljani dr. Matijo Slaviča skupno z univ. profesorjema dr. Lavričem in dr. Luškim. V zvezi z vprašanjem decentralizacije Okrožnega urada za zavarovanje delavcev pa sta posredovala pri njem predsednik Okrožnega urada v Ljubljani inž. Sodja in ravnatelj dr. Bohinc.

Dosežen je bil sporazum med Jugoslavijo in Madžarsko glede ureditve nekaterih vprašanj, ki so se pojavila pri izvajanju pred nedavnim sklenjenega trgovinske pogodbe med tema dvema državama. Madžarsko zstopstvo je pred nekaj dnevi prišlo v Beograd z namenom, da ta sporna vprašanja z našimi pristojnimi činitelji reši. In te težave so zdaj tudi v resnici odstranjene, tako da se bodo v bodoče mogli trgovinski odnošaji med Jugoslavijo in Madžarsko razvijati brez ovir in v obojestransko zadovoljstvo.

Približno 400 ljudskih šol bo v kratkem dograjenih, oziroma temeljito popravljenih na področju banovine Hrvatske. Vprašanja ljudskih šol so na Hrvaškem v zadnjem času posvetili največjo pozornost, ker so spoznali, da je tudi na prosvetnem polju treba marsikaj popraviti, kar je bilo zanemarjenega in zamujenega. S tem vprašanjem se bavijo v zadnjem času na svojih sejah načelniki oddelkov banske uprave v Zagrebu pod vodstvom bana dr. Subašića. Na sejah bodo določili točen program javnih del, ki jih je banska oblast delno že začela izvajati, z drugimi pa bo v kratkem začela. Kakor rečeno, spada med ta dela tudi popravilo oziroma graditev 400 ljudskih šol, ki naj bi bile dograjene še letošnje poletje. Denar za ta dela bodo dobili deloma v rednem proračunu delno pa tudi iz štiri milijardnega državnega posojila, ki je za javna dela namenjen.

Daljša konferenca zastopnikov SDK je bila včeraj v Beogradu. Udeležili so se je podpredsednik vlade dr. Maček, Večeslav Vilder in Sava Kosanovič. S te konference se je dr. Maček podal tudi v predsedništvo vlade, kjer je imel daljši razgovor z ministrskim predsednikom Dragišo Cvetkovičem.

O raznih vprašanjih cerkvene uprave so razpravljali jugoslovanski škofje na svoji zadnji konferenci, ki je bila te dni v Zagrebu in ki se je včeraj ob pol 1. popoldne končala. Podrobno so govorili na tej konferenci tudi o delu v zvezi s proslavo 1500 letnice, odkar so se pokristjanili Hrvatje. To obletnico nameravajo namreč kar najslavesneje proslaviti. Pravijo, da bodo to verske manifestacije, kakršnih do zdaj na Hrvaškem še ni bilo.

Žetev v Banatu se bo letos zapoznila najmanj za štirinajst dni ali celo za tri tedne, kakor pravijo zadnja poročila, ki so prispela od tam. Vzrok temu je preveč hladno vreme v mesecu aprilu in prvi polovici maja. Posebno pšenica je zelo zastopala v rasti. Poleg tega je treba pri letošnjih posevkih upoštevati še drugo slabo stran, namreč to, da je bilo 300 tisoč hektarskih juter zemlje manj zasejaneja s pšenico, kakor pa lansko leto, povrhu pa je še povodenj naredila svoje. Voda je preplavila 150 tisoč kat. juter s pšenico posejanega polja. Upravičeno se naši gospodarski krogi boje, da letos ne bo ostalo dosti pšenice za izvoz, ali pa nič. Letošnje vreme pa je naredilo precej škode tudi po tamkajšnjih vinogradih. Vselej, kadar je le preveč dežja, se rada pojavi peronospora in tako je bilo tudi letos.

Predilnica »Vunatex« v Majšpergu pri Mariboru bo povečala svojo proizvodnjo in se bo zaradi tega tudi nekoliko razširila. Dela za povečanje te predilnice so že v teku. Zgradili bodo nov objekt za tkalnice.

Vsa mesta v ministrstvu pravde so zasedena, kakor se izve iz uradnih krogov tega ministrstva. Tudi novih kreditov za kakšne nastavitve ni več. Zato je popolnoma odveč vlagati kakšne prošnje za službo na sodiščih.

O plačevanju davkov in taks na ozemlju banovine Hrvatske je izdal ban dr. Subašić posebno naredbo, ki je zdaj izšla v »Narodnih novinah«. Po tej naredbi je natančno določeno, kateri so neposredni davki, ki jih je treba plačevati na Hrvaškem, zemljiški davek, hišni davek, pridobitna, davek na rento, društveni davek, uslužbenški davek z izrednim doprinosom, razen davka, ki ga plačujejo osebe v službi države, davek, ki ga plačujejo državni upokojenci in davek, ki ga plačujejo neženjenji. Vsaka pravna zadeva, akt oblasti ali zasebnih oseb, kakor tudi vse listine veljajo za vse ozemlje kraljevine Jugoslavije, če so takšni s takšnimi znankami banovine Hrvatske, ali če so na predpisane vrednostne papirje banovine Hrvatske. Seveda gre tle za zadeve, ki zadevajo posle s tega banovinskega področja. V naredbi so navedene tudi razne vrste taks, kakor samostojne banovinske takse, rudarske takse, trošarina itd.

Do natančne razmejitve pokojninskega zavarovanja bo prišlo med Slovenijo in Dalmacijo. Iz Zagreba sta se včeraj vrnila v Split delegata pokojninskega zavoda dr. Bulat, predstavnik delodajalcev in Klarič, predstavnik nameštenske skupine. Bila sta na seji uprave Pokojninskega zavoda. Na tej seji so bili sprejeti zaključni računi za leto 1938-39. Na sprejem teh računov je bilo treba čakati tako dolgo, ker bodo služili kot razmejitve pokojninskega zavarovanja med Dalmacijo in Slovenijo in priključitev Dalmatinskega pokojninskega zavoda k Zagrebu. Na seji je bilo tudi določeno, da bo glavna letna skupščina vseh delegatov v zakonskem roku 28 dni. Po tej skupščini se bodo začeli razgovori o razmejitvi. V krogih dalmatinskih zavarovancev z velikim zanimanjem pričakujejo odločitve.

Stalna delegacija lesnega gospodarstva v kraljevini Jugoslaviji je na svojem rednem sestanku, ki je bil 11. junija 1940 v Zagrebu in na katerem so bili navzoči delegati vseh včlanjenih lesnih organizacij iz Zagreba, Ljubljane, Sušaka in Sarajeva, temeljito razpravljala o današnjem stanju lesnega gospodarstva v zvezi z mednarodnim položajem in s potrebami domačega tržišča. Z ozirom na vedno večje zapletitve, ki se pojavljajo v lesnem gospodarstvu zlasti v zvezi z zadnjimi dogodki, zapletitve, ki zahtevajo stalno pozornost in nagle odločitve, je bilo sklenjeno, da se stalna delegacija shajala k sejam v krajših časovnih presledkih, in sicer z namenom, da bo dajala pravilno orientacijo gospodarstvu ter njegovemu delu in da bo poskušala spraviti v sklad svoje interese ter potrebe s splošnimi državnimi in javnimi interesi. V zvezi s tem stališčem je bila na seji 11. junija v Zagrebu izražena želja, da bi se čimprej ustvarilo in organiziralo sodelovanje z oblastmi, tako da bi se prilagajanje dela in proizvodnje današnjim izrednim razmeram lahko izvedlo čimprej in čim uspešneje. Prihodnja seja te stalne delegacije bo dne 4. julija.

Joan Crawford najelegantnejša žena Amerike v filmu najpopularnejših zvezdnikov! Ljubavni roman lepe broadwayske peslaski, ki se je poročila z bogatim farmarjem. — Sodelujejo: Margaret Sullivan, Robert Young, Mulyon Douglas
Njena preteklost Predstave danes ob 16. 19. in 21. uri
KINO UNION, telefon 22-21

Pred popolno razjasnitvijo starega zločina

Po krivici naj bi bil dobil 20 let robije?

Maribor, 12. junija. Orožniki v Mislinju se sedaj zopet bavijo z zločinom, ki se je tam dogodil pred tremi leti in o katerem je svojo sodbo že izrekli celjsko okrožno sodišče, ki pa bo, kakor kaže, imelo z njim še enkrat posla.

Pred dnevi so mislinjski orožniki iz pisma Antona Kotnika, ki se nahaja v mariborski kaznilnici, katerega je naslovil na svojo mater v Mislinju, zvedeli, da je svojo ženo Franciško dne 7. junija 1937 umoril po navodilih 45 letnega oženjenega žagarja Franca Dravšnika. Zaradi tega umora je bil Kotnik obsojen na dosmrtno robijo, njegov hlapec, ki mu je pri zločinu pomagal, pa na 20 let ječe.

To pismo je dalo povod, da so orožniki preko celjskega državnega pravdnika v mariborske moške kaznilnice Kotnika zasliali. Ta je pri zaslišanjih potrdil vsebino pisma, ki ga je pisal svoji materi, istočasno pa navedel tudi imena prič, ki jim je znano, da je umor izvršil po Dravšnikovih navodilih. Neka priča je pri zaslišanju izpovedala, da ji je Dravšnik sicer nekaj pripovedoval

nekaj o umoru, nikakor pa da mu ni povedal, da bi bil on sam umor zasnoval ali dal zanj navodila. Pač pa je priča potrdila, da bi po ljudski govorici mogle Kotnikove trditve biti resnične. Najbolj znano izjavo je podala posestniška hči Angela Oder, kateri da je pokojna Franciška Kotnik povedala, da jo je mož brčkone pod Dravšnikovim vplivom prišel sovražiti. Najodločnejšo izjavo pa je podal posestnik Pavel Oder, ki je vedel povedati, da mu je pokojna Kotnikova pravila, da ji mož grozi s smrtjo in da ga k zločinu nagovarja Dravšnik, ki se je na Kotnikovo ženo hudoval, ker je branila svojemu možu, da bi mu prodal del zemljišča, na katerem bi si postavil svojo hišo. Vse druge priče, ki jih je Kotnik navedel, niso ničesar izpovedale, kar bi potrjevalo Kotnikove izjave. Orožniki imajo vtis, kakor da bi se priče bale Dravšnika obremenjevati.

Orožniki so Dravšnika aretirali in zasliali, vendar je bilo zasliševanje brezuspešno. Vsako krivdo namreč odločno zanika. Orožniki so ga predali okrajnemu sodišču v Slovenskih Konjicah, preiskava pa se bo nadaljevala.

Protiletalska zaščitna razstava

se je razširila iz paviljona »N« tudi na paviljon »J«, ki ga je zavzela zdravstveno-kemična zaščita. Tukaj torej gledalci vidijo razne strupe, tekočine in trde snovi, ki se jih ljudje najbolj boje, pa jih vojske na srečo v tej vojski še niso rabile. Med »dušiljivce« vidimo na prvem mestu klor, ki je bil v svetovni vojni z njim izveden prvi napad. Nadalje so tu tudi klorpikrin, najbolj nevaren fosgen, difosgen, ki ga poznamo tudi po nemškem imenu »Perstoff«. Med »mehurjevece« spoznamo iperit in ameriški Luzit (Lewisit po izumitelju). Med »kislavic« ali arsinimi imamo imena Clark I, Clark II in Adamsit, ki so imenovani po svojih ameriških izumiteljih. Med »solzivce« imamo pa že bolj znane bromove in klorove spojine. Med vsemi naštetimi bojnimi sredstvi je pravi strup prav za prav edino cianovodik, ki je bil rabljen tudi v svetovni vojski v bitkah pri Kobariidu. Kako strašne učinke imajo vsa ta sredstva, pa vidimo v razstavi vojnogigienkega zavoda iz Beograda tako nazorno na mularah ali modelih, ki nam živo pred očmi učinko na dihalo, srce, oči in kožo ter mehurje, opeklino in rane, da pretreseni gledalci nemo strme predse z vzdihom, da bi bili obvarovani teh strahot. Vojno-tehnični zavod Obiličevce pa je razstavil tudi vse mogoče pripomočke in priprave, ki nas varujejo pred bojnimi plini, namreč dolgo vrsto različnih plinskih mask, oblek in drugih priprav. Med maskami vidimo tudi posebne maske za konje in pse, nadalje pa seveda tudi aparate za umetno dihanje, Drägerjeve aparate za ugotavljanje vojnih plinov, aparate za dovajanje kisika, ki nam omogočajo dihanje in jih imajo tudi že ljubljanski gasilci pri požarih. Na drugi strani se lahko tudi poučimo, kako je treba pred bojnimi plini zavarovati jedila in pijače ter druge stvari. Seveda je razstavljeno tudi vse za prvo pomoč potrebno ter kompletna razstava za prvo pomoč. Med drugim pa vidimo tudi praktične optične za mladino, če bi jo bilo potrebno izseliti, in polno drugih potrebnih in koristnih stvari za varstvo življenja in imetka v vojski. Marsikaj zanesljivega je razstavljeno na razstavi, toda vsi obiskovalci so edini, da je najzanesljivejše varstvo razstavljeno pred paviljonom, kjer oddelk protivionske čete nad vse uslužno razkazuje ravnanje z najnovejšim tipom strojne protiletalne in tankom. Samo ti dve protiletalski strojinici v rokah naših krepkih fantov podžigata samozavest in zaupanje v varnost naše domovine bolj kakor največje zbirke pripomočkov za zaščito pred letalskimi napadi.

Občuten nedostatek našega železniskega prometa

Maribor, 13. junija. Nočni brzovlak št. 501 odhaja iz Maribora ob 2.48 z enim edinim vagonom I, II. in III. razreda, ki je direktno vagon Maribor-Sušak in katerega se morajo posluževati tudi potniki za Ljubljano. Šele v Pragerskem dobi brzovlak še dva druga vagona v direktnem prometu med Madžarsko in Italijo. Potni-

Športne vesti

Srbi niso zadovoljni z SZKJ. O zadnjem občnem zboru Jugoslov. zimske športne zveze oziroma, kakor se sedaj imenuje Zimskošportna zveza kraljevine Jugoslavije, sta bila zastopana s strani belgrajske in sarajevske Zimskošportne podzveze delegata Vladeta Limić in Tadić. Ob izpovedi pravil sta oba delegata v znak protesta odšla iz občnega zbora. Pozneje pa, kakor smo poročali, je prišlo tudi z zastopnikoma belgrajske in sarajevske Zimskošportne podzveze na eni strani in Zimsko športno zvezo na drugi strani do sporazuma, tako da smo bili prepričani, da vsaj v zimskem športu ne bo onih nepotrebnih traj, ki so se pojavili v drugih panogah športa.

Včeraj pa beremo izjavo predsednika Srbskog saveza zimskih športov Vladeta Limića, ki je dal naslednjo izjavo:

»Pristanemo in priznamo izvedeno reorganizacijo Zimskošportne zveze kraljevine Jugoslavije samo takrat, ko se ugotovi in vnese v pravila pristojnost Srbske narodne zveze, to je da je področje Srbske narodne zimske športne zveze vse ono, kar ni v sestavi banovine Hrvatske in banovine Dravske, in ne da bi to vprašanje moral reševati Srbski zimskešportni savez, kakor so to izjavili s strani sedanje zvezne uprave.

Od trenutka, ko se nam prizna naše narodno področje — kajti edino tako lahko mirno delamo za propagando zimskega športa — priznamo v celoti izvršeno reorganizacijo Zimskošportne zveze kraljevine Jugoslavije, čeprav je bila deloma izvedena brez sodelovanja predstavnikov belgrajske in sarajevske podzveze.

Do tedaj ostanemo pri svoji prvi izjavi, ki smo jo podali na občnem zboru in torej ne moremo priznati novega odbora, ki je bil izbran. V resnici smo dovolili našim delegatom, da vstopijo v nov odbor, toda ti vstopijo lahko šele po ugodni rešitvi naših zahtev.

Pripominjamo, da so stali naši odborniki Zimskošportne zveze na stališču, da določitev področja o posameznih banovin ni vprašanje

Zimskošportne zveze, kakor tudi kake druge športne zveze, ampak da je to vprašanje političnega razvoja. To stališče pa je seveda tudi edino pravilno.

Atletski dvoboj Madžarske in Jugoslavije. Kakor smo že poročali bo prva večja atletska prireditel v Jugoslaviji atletski dvoboj madžarskih in naših atletov. Ta dvoboj bo v Beogradu in ga bo organiziral Srbski atletski savez. Belgrajčani delajo za ta dvoboj že precejšnjo propagando. Program tega dvoboja je naslednji:

22. junija. Tek na 110 metrov preko zaprek, met krogla, tek na 800 metrov, skok s palico, tek na 200 metrov, met diska, tek na 5000 metrov, skok v daljavo in štafeta 4 krat 400 m.

23. junija. Tek na 100 metrov, skok v višino, tek na 400 metrov, met kopja, tek na 1500 metrov, triskok, tek na 400 metrov preko zaprek, met kladiva, tek na 10.000 metrov in štafeta 4 krat 100 metrov.

Zagrebska nogometna podzveza je dobila ob banovine 50.000 din podpore za svoje potrebe. S tem denarjem namerava zagrebska nogometna podzveza v Zagrebu in na svojem področju urediti tri nogometna igrišča za pravilno odigranje prvenstvenih tekem. Z ostanom bo ZNP podprla še druge klube po anketi, ki jo je pravkar izvedla Zagrebska nogometna podzveza.

Tekme za Donavski pokal. Nogometno tekmovalje petorice severnih nogometnih klubov srbske in hrvatske lige je do sedaj prineslo nekaj prav presenetljivih rezultatov. Najboljša je novosadska Vojvodina, sledijo Slavija (Osijek), Zak, Bata in Bačka; zlasti preseneča slab placement Bate.

Razpredelnica tega tekmovalja je zaenkrat naslednja:

Vojvodina	4	3	0	1	9:5	6
Slavija	4	2	1	1	7:3	5
ZAK	2	1	0	1	4:3	2
Bata	3	0	1	2	2:6	1
Bačka	1	0	0	1	0:5	0

Zanimivo pa je pripomniti, da vodi Hrvatska nogometna zveza proti Bački in Slaviji (Osijek) preiskavo, ker sta ta dva kluba brez dovoljenja svojega pristojnega foruma organizirali in sodelujeta v tekmovalju s klubi druge narodne zveze.

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Barometer	sko stanje	Temperatura		Relativna vlažnost	Oblačnost	Veter	Padavine	
			naš	večja				m/m	vrsta
Ljubljana	759.0	25.8	12.6	72	7	WSW	—	—	—
Maribor	758.0	21.0	12.0	80	6	NW	—	—	—
Zagreb	761.1	25.0	11.0	80	3	0	—	—	—
Beograd	761.8	25.0	15.0	80	4	WSW	—	—	—
Sarajevo	763.6	28.0	11.0	70	0	0	—	—	—
Vis	762.4	2.0	16.0	70	0	E ₂	—	—	—
Split	762.5	27.0	17.0	70	3	0	—	—	—
Kumbar	761.8	27.0	18.0	70	3	E ₁	—	—	—
Rab	761.8	23.0	18.0	80	0	0	—	—	—
Dubrovnik	761.4	23.0	16.0	80	0	E ₂	—	—	—

Vremenska napoved: Sprejemljiva oblačnost, nestalno vreme in krajevne nevihte.

Koledar

Danes, četrtek, 13. junija: Anton Padovanski. Petek, 14. junija: Bazilij.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva c. 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Komotar, Vič, Tržaška cesta 48.

Banovinski institut za raziskavanje in zdravljenje novotvorb v Ljubljani se g. in ge. Rudman iz Krške vasi zahvaljuje za dar 150 din namesto venca na krsto njune tete.

Slovenski avtomobilski klub obvešča, da so vsi dosedanja italijanski vizumi razveljavljeni ter je potrebno za potovanje v Italijo od danes naprej posebno dovoljenje italijanskega konzulata.

Sestanek dolenjskih tujskoprometnih delavcev. Na letošnjem občnem zboru Tujskoprometne zveze v Ljubljani je bilo sklenjeno, naj se skliče poseben sestanek tujskoprometnih interesentov Dolenjske. Te dneve je razposlala Tujskoprometna zveza vabila na sestanek, ki bo v soboto, dne 15. t. m. ob 16.15 v posvetovalnici magistrata v Novem mestu. Na tem sestanku bodo razmatrali vsa važna vprašanja tujskega prometa na Dolenjskem. Dnevni red je dokaj obsežen, bavil se bo z nujnimi deli receptivnega turizma, s prometnimi potrebami, s propagando, s planinstvom, z organizacijo izletov itd. Ob 14 bo istotam prekonferenca, ki bo obravnavala izdajo posebnega prospekta Dolenjske. V nedeljo bo za udeležence ankete izlet z avtobusom v Metliko k prireditvi narodnih plesov, popoldne se bodo podali izletniki k Sv. Miklavžu na Gorjancih, kjer bo tudi večerja. Cena izletu (vožnja, kosilo in večerja) je 55 din; prijave pa sprejema Tujskoprometno društvo v Novem mestu.

V soboto, 15. t. m.: 18.40—19: Obramba pred zračno pehoto. — 20—20.30: Zunanje politični pregled (g. Fr. Terseglav).

Metliški narodni plesi na javni produkciji. Za prihodnjo nedeljo, dne 16. t. m. je bil prvotno predviden velik belokrajski festival, ki naj bi se vršil v Metliki. Prireditelji so v zadnjem času opustili zamisel tako širokopoteznega festivala in bodo mesto njega priredili v nedeljo javno prireditelje le metliških narodnih plesov. Metličani, kakih 15 parov, bodo izvajali celoten program, ki se je v Metliki držal za velikonočni ponedeljek. Začelo se bo s fantovskimi igrami, sekanjem pisanic in z drugimi, nato bodo pa Metličani izvajali svoje kolo, most, rešetca, robčice, petelinji boj in turn. Tudi kraj sam takozvani Pungert je isti, kot ga Metličani uporabljajo za izvajanje narodnih plesov o veliki noči. Tako se bodo, prvič v javni produkciji, približali Metličani originalu predvajanja. — Da omogoči tudi širšemu krogu gledalcev obisk tega predvajanja originalnih metliških običajev in plesov, prireja Tujskoprometna zveza v Ljubljani v nedeljo poseben skupen izlet v Metliko. Odhod iz Ljubljane bo z vlakom ob 5.25, prihod v Metliko ob 8.56. S kolodvorja bodo odšli udeleženci na kratek ogled Metlike, pa tudi za kopanje v topli Kolpi bo še dovolj časa. Ob 11. dopoldan bo na Pungertu predvajanje narodnih plesov, nato pa skupen obed. Popoldan se bodo odpeljali udeleženci v nekaj kilometrov oddaljene Drašče, ki so prijeten vinoroden kraj, mogoče eden najlepših. Z Draščev je krasen razgled na bližnje belokrajske in na sosedne hrvaške gorice. Tam bodo pekli janca na ražnju ter uživali prostost lepe narave. Proti večeru bo povratek v Metliko. Odhod vlaka proti Ljubljani je ob 18.31 ter prišel v Ljubljano ob 22.30. Cena tega izleta, ki je mišljen kot propagandni izlet, je skrajno nizka, saj predstavlja 80 din lastno ceno za vožnjo, kosilo, prevoz z vozovi ter udeležba pri veselici. Prijave sprejema do sobote popoldan ljubljanski Putnik.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA — začetek ob 8 zvečer:

Četrtek, 13. junija: zaprto.

Petek, 14. junija: zaprto.

Sobota, 15. junija: zaprto.

OPERA — začetek ob 8 zvečer:

Četrtek, 13. junija: Madame Butterfly. Red

Četrtek.

Petek, 14. junija: Evgenij Onegin. Red B.

Gostovanje Borisa Popova.

Sodbe pred mariborskim sodiščem

Danes sta se pred okrožnim sodiščem v Mariboru obravnavala dva uboja. Značilno je bilo, da sta oba osumljenca, ki sta prišla danes pred sodnike malega senata, že prijetnejši človeka, ki ju je jeza in pijača zapeljala v zločin. Prvi je prišel pred sodnike 51 letni Ludvik Vetez iz Sp. Polskave, ki je dne 22. aprila t. l. z krčevini vilami ubil v pijanosti svojega soseda Jožefa Sobo. Vetez je bil obsojen na 2 leti in pol strogega zapora in 2 leti izgube častnih pravic. — Za njim je prišel na zatožno klop 40 letni posestnik Jakob Rojko iz Vurberga, ki je dne 19. marca t. l. v Krčevini pri Ptuj ubil z burkljami posestnika Jožefa Gomilška na njegovem domu. Rojko je prišel Gomilška terjal na njegov dom za neke late, ki mu jih je bil posodil. Pri tem sta se sporekla ter je mlajši in močnejši Rojko zgrabil v kuhinji za vile, vdrl za Gomilškovo v sobo, tam najprej trikrat udaril in močno poškodoval njegovo ženo, nato pa z enim udarcem še njemu prebil lobanjo. Rojko je bil obsojen na 3 leta in 10 dni strogega zapora, na plačilo pogrebnih stroškov 1000 din, Gomilškovo vdovo pa je sodišče zavrnilo z njenimi zahtevki na civilno pravno pot.

4 milijoni zavednih Francozov v Kanadi

Slišali so krik domovine in ji prihajajo v vedno večjih trumah na pomoč ob njeni »hudi uri«

Nikdar morda domovina tako vestno ne preševa svojih sinov, kakor tedaj, ko je v nevarnosti. Tedaj pomisli prav na vsakega, ne samo na tistega, ki je doma, pač pa tudi na one, ki so morda pred davnimi leti preselili v tujino, si tam ustvarili nov dom, kot zavedni narodnjaki pa ohranili jezik in vero svojih prednikov.

Nobena država v Evropi danes ni v večji nevarnosti kot Francija. Dva sovražnika sta jo naskočila in oba bi se rada polastila njenega bogatstva, o katerem pravita, da ni bilo pravično razdeljeno. Francija pa dozdaj še ni izgubila poguma in vere v svojo končno zmago, ker računa z nič manjšo hrabrostjo svojih sinov, kakor so jo ti pokazali v prejšnjih vojnah.

Zavednost, ki naj vsem služi za zgled!

Neomajna je njena vera v tiste, ki se že danes bore na zahodnih bojiščih, na tistem pa morda Francija upa tudi na one, ki so novico o izbruhu vojne izvedeli v tujini. Kakor se je izkazalo, Francija v sedanji svoji nesreči lahko računa tudi na svoje izseljence, ki jih na vse zadnje ni tako zelo malo. Ti so se sami od sebe odločili Franciji prihiteti na pomoč, kajti tudi ti se kruto zavedajo, da jih domovina morda še ni nikdar tako zelo potrebovala, kakor jih potrebuje danes. Čeprav so že leta in leta živeli v tujini, morda celo udobneje, kakor bi bili doma, so domovini kljub temu ostali zvesti sinovi in so se dolžnosti do nje takoj spomnili v teh njenih bridkih urah, ki jih preživljajo. In kaj bi bilo lažje zanje, kakor izogniti se sedanji vojni v Evropi, ko so živeli v daljni Ameriki in jih nihče ni klical pod orožje! Pa tega niso storili, pač pa so se takoj po začetku sovražnosti začeli v trumah priključiti med prostovoljce in odhajati na evropska bojišča, kjer jim domovina krvavi, kakor še ni krvavela nikoli. Ta njihova zavednost je tolikšna, da bi morala služiti za zgled vsakomur. Oramotiti bi morala pred vsem, ki se vprav takrat, ko jih domovina najbolj krvavo potrebuje, skušajo na vse načine izmuzniti in pod vsimi možnimi izgovori pobežniti v daljnji svet, kjer bi se počutili čisto varne in kjer se jim še ne bi bilo treba bati, kdaj jih bo kdo »nadlegoval« z dolžnostmi do domovine. Sicer pa takšnih domovine ne potrebuje in je skoraj bolje, če jo čimprej zapuste, da ne bi še drugih pohujševali in pomagali ustvarjati razpoloženja, ki ga ni nihče bolj vesel kot sovražnik. Med temi francoskimi izseljenci, ki se vračajo domov ob tej »hudi uri«, ni figovetva, ni malodušja in cinizma. Sicer gotovo ne bi prihajali.

Se v Franciji sami bi se morda kdo začudil, če bi mu povedali, da živi samo v Kanadi nad štiri milijone Francozov. Pa je vendar to čisto res. Čez morje v novi svet so se začeli seliti v sedemnajstem in v začetku osemnajstega stoletja. V začetku so se bavili tam po veliki večini z lovom in ribištvo, vendar tisti, ki so se naselili na področju današnje Kanade. Počasi so začeli ustanavljati mesta. Z Indijanci so se dobro razumeli in so skupno nastopali proti Angležem, ki so se bili naselili južneje od tod. Zdelo se je, da hočejo postati gospodarji ameriškega severa. V tisto dobo pa pade tudi sedemletna vojna v Evropi, ki je Francozom prinesla poraz na morju. Po sklenjenem miru je prišla tudi francoska Kanada pod angleško oblast.

Izredno hitro so se razmnožili

Od tedaj dalje so bili francoski izseljenci, ki žive v Kanadi, skoraj pozabljeni. Toda sami se še davno niso sprijaznili z mislijo, da bodo morali izumreti ali se potopiti v morju tujih ljudstev. Najstarejša njihova naselbina v Novi Škotski je štela nič več kot 100 ljudi. Število njenih članov pa je kaj hitro raslo. Leta 1755 je bilo Francozov tam že okrog 1500, danes pa jih je že nad 200.000. Imajo lastne šole, samostane, kolegije, svoje politične zastopnike in svojo duhovščino, ki ji stoji na čelu nadškof. Prav tako hitro pa so se francoski izseljenci razmnožili tudi po drugih krajih. Tedaj, ko so deželo zasedli Angleži, je bilo v Kanadi nekako 60.000 Francozov. To je bilo 1763. leta. Danes jih jih je že več kot 4.000.000. Po velikih mestih, kakor so Quebec, Montreal in druga, žive skoraj izključno ljudje, ki govorijo francosko.

Kanadski Francozi — najlepši ljudje na svetu

Naj bo mimogrede povedano tudi to, da spadajo potomci nekdanjih francoskih priseljencev med najlepše ljudi na svetu. Ohranili so vse značilnosti francoskega plemena. V Novem svetu pa so postali

po postavi višji in vitkejši, kakor pa njihovi predniki. Najbolj pa se razlikujejo od njih po svoji plovitosti, zaradi česar so Francozi na splošno precej na slabem glasu. Ameriški Francozi so torej čisto nekaj drugega od evropskih v tem oziru. Skoraj ni pri njih starejše družine z manj kot osmimi otroki. No, marsikdo menda tudi ne ve, da so starši kanadskih petorčic tudi francoskega porekla.

Zvesti podaniki angleških oblasti

Angleži so prav zaradi tolikšne francoske plovitosti, zaradi česar so Francozi na splošno pre-so mislili daleč naprej. Bali so se namreč, da jih utegnejo nekoč Francozi izpodrinuti, če bo šlo tako naprej. Kljub temu pa so se Francozi, ki žive v Kanadi in drugod po Severni Ameriki, pokazali zelo zveste državljanke britanskega velikanstva. Že med svetovno vojno so se odlikovali po tem, da niso poslali na evropska bojišča nič manj vojakov kot njihovi tovariši Angleži.

Najboljši vojaki, predvsem letalci

Tudi v sedanji vojni so sestavili precej številne čete, ki so deloma že odšle, deloma pa so še na poti na krvaveči evropski Zahod. Ti kanadski Francozi veljajo obenem z Avstralci in Novozelanci za najboljše vojakove na svetu. Pred vsem so se ti izseljenci izkazali dozdaj še vedno kot letalci, ki jim ni enakih. Pod vodstvom letalskega maršala Billija Bishopa, znanega letalca iz svetovne vojne, so izšolali zdaj v 28 tednih, ali v dobrem pol letu 12.000 pilotov, med katerimi je zelo mnogo ravno Francozov.

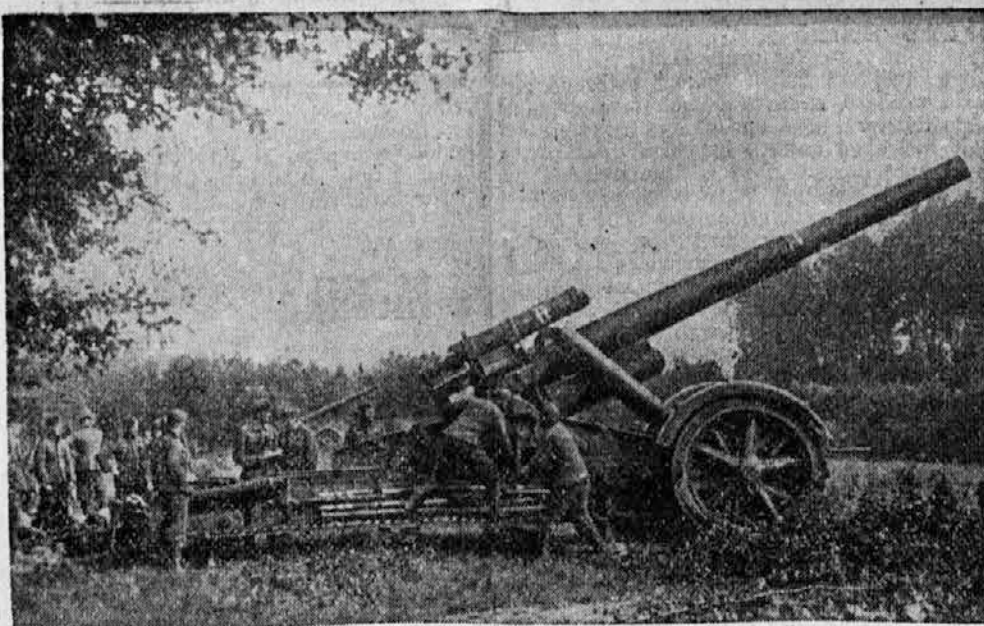
Ti sinovi Francije se v tujini niso porazgubili, pač pa jih je vedno več in vedno bolj so zavedni. Domovina, ki je njihove pomoči potrebovala, jo je od njih dobila, in jo bo še, kakor se zdi. Vsaj tako kaže vedno številnejši oddelki francoskih izseljencev, ki z ostalimi Kanadčani hite evropskima zavencem na pomoč. Franciji je v sedanjem težkem trenutku vsaka pomoč dobrodošla, takšna pa še prav posebno, že zato, ker ni tuja...

Cela brodograjska zavezniških torpedovk pripravljena pravi angleški poročevalec, ko govori o sedanjem položaju na Sredozemskem morju

Reuterjev vojni dopisnik piše: V vojaškem oziru je Sredozemsko morje 3200 km dolg preliv od Gibraltarja do Port Saída. V njem podmornice nastopijo lahko z oporišč, ki niso daleč od pomorskih cest. V največji nevarnosti je torej promet med Francijo in njenimi kolonijami v Afriki. Letala iz obalnih oporišč morejo tudi nastopiti skoraj povsod na Sredozemskem morju. Znano pa je tudi, da so Italijani zgradili veliko število tajnih letališč na Egejskih otokih, na Siciliji in na utrjenem otoku Pantelleriji, kakor tudi v Tobruku v Libiji. Odkar je Italija zasedla Abesinijo, so zavezniški hitro pomnožili svoja obrambna sredstva. Gibraltar je močno utrjen in so na njem postavljeni številni protiletalski topovi. Prav tako na Malti in Cypru. Francoski pristanišči

Oran in Alžir sta zdaj utrjeni pomorski oporišči tudi za podmornice. Cela brodograjska zavezniških torpedovk so zdaj pripravljena, da začno preganjati italijanske podmornice. Zavezniško vojno brodograjsko je dvakrat večje od italijanskega. Naj bo kakor koli že, za zdaj je še prezgodaj ocenjevati, kakšen bo bodoči razvoj dogodkov na Sredozemskem morju. Možno je reči, da so zavezniški načrti pripravljeni za vsak primer.

Gorčico ali »ženo« so zvalili stari Grki za jačanje krvnega obtoka, stari Rimljani so jo pa imeli v razne zdravilne namene, posebno proti piku škorpionov.

Nemška »zverina«, ki ob robu gozda bruha ogenj iz svojega žrela na sovražnika.

novili 6000 km poškodovanih ali uničenih železniških prog in 60 kilometrov cest.

Toda ti podatki mi niso pomagali iz morečih potrtosti. Nisem se mogel znebiti misli na skoraj nepojmljivo dejstvo, da je bilo 8.538.315 ljudi z vsega sveta pobitih in 21.219.452 ranjenih, da je bilo 867.000 hiš, 17.000 javnih poslopij, 8000 km železnice, 70.000 km cest ter 5000 mostov in predorov uničenih ali poškodovanih.

Iz poznih obrazov in zasoljenih oči obiskovalcev, ki sem jih srečal na pokopališču z belimi in črnimi križi, križi, s katerimi je posejana pokrajina od Švice do Rokavskega preliva, je govorilo strahotno breme žalosti vsega sveta.

Potem sem se domislil, da stoji na svetu še dosti ljudi pod orožjem, da je še več oboroževanja, več izkoriščanja narodov, manj svobode, da prežijo na obzorju nove vojne, več kakor kdaj prej. Vrnil sem se v Pariz potrjen in slabe volje, kakor nisem bil prej še nikdar... in sem se napil, da bi se rešil tega bremena.

Deset let, 1925—1935, sem bil povezan v Londonu kot namestnik voditelja in pozneje kot voditelj poročevalske službe United Pressa za Evropo. To bivanje so pretrgala številna potovanja v različne dele sveta.

Leta 1926 sem šel v Španijo in na Portugalsko.

V Madridu sem govoril z Nicetom Alcalom Zamoro, ki je bil tedaj še čisto nepoznan, pozneje pa je bil prvi predsednik španske republike, katerega je odstavila državljanska vojna leta 1936. Ko sem tedaj obiskal Zamoro, se je zdelo, da kralj Alfonz sedi trdno na prestolu, toda Zamora je natančno povedal, da bo Alfonz v malo letih odstavljen in da bo za njim prišla republika. Mislim, da je slutil, da bo on njen prvi predsednik.

Več pogovorov sem imel z Indaleciem Prietom, voditeljem socialistov, ki je na vladni strani v ozadju imel najmočnejšo vlogo v državljanski vojni 1936. Prieto je bil zavajen, robat, rdečelichen lastnik listov z Bilbaa. Začel je življenje kot potepuh. Pogovarjal se je z mano za kavarniško mizo. Zdal pa zdaj je vstavljal pogovor in začel glasno in razuzdano prepevati. Dejal mi je:

»Vidite ona možaka pri sosednji mizi? Vohunita za Alfonza. Rada bi slišala, kaj pravim, zato pojem.«

Slika s francoskega zaledja

Oddelki francoske artilerije odhajajo na bojišče.

Odisejeva jama

Na Montu Circeu, homerskem otoku Kirke, ki se dviga kot podolgovat apneni pomol iz javnice Pontonskih močvir in pada strmo v Tirensko morje, so odkrili novo jama, ki je nekakšno dopolnilo jami neadertaleškega človeka, ki so jo odkrili v februarju in je zbudila toliko pozornosti. Gre za predzgodovinsko jama, ki ležijo v njenih stenah fosilije morskih živali.

Od stropa visijo valjasti kapniki. Jama se odpira proti morju, dohod do nje pa je zelo težaven, ker so zrušene skale zabarikadirale prvotno odprtino. Ta dohod so že začeli urejati, da bi prišli laže v jama.

To odkritje meče luč na najstarejšo kulturno zgodovino skrivnostnega pomola. Ljudstvo si pripoveduje tam že od pamtikeva, da bi bilo treba tukaj iskati Odisejevo jama. Upajo, da bodo na leteli na kakšne najdbe, ki bi bile v zvezi s pripovedko o Odiseju.

»Gospoda, smejte se hitreje, ker moram biti še pred polnočjo doma«

V zadnjem času so Angleži izdali najstrožje ukrepe glede tujcev v Angliji. Od polnoči pa do 6 zjutraj ni dovoljeno nobenemu tujcu, da bi hodil po mestnih ulicah, pa naj ima kakršen koli opravke. Tujcem je, razumljivo, prepovedano nositi fotografske aparate, prav tako ne sme nihče imeti ne avtomobila ne kolesa. Tem stroгим odredbam se morajo pokoravati vsi tujci, tudi Francozi. Vsak tujec se mora oglašiti po enkrat na dan na policiji v svojem okraju in ob prepovedanem času mora biti doma.

Če se preseli, mora o tem obvestiti policijo, in če preživi noč zunaj, mora hišni gospodar ali pa tisti, s katerim stanuje skupaj, takoj obvestiti policijo. Kakor je ni na svetu stvari brez izjeme, tako je seveda tudi tukaj ni. Tuji časnikarji — nevtralni in zavezniški — smejo biti izven tega časa zunaj in smejo imeti avto. Prav tako smejo ostati zunaj tisti, ki prosijo za dovoljenje. Policija seveda že gleda, komu da dovoljenje. To velja pred vsem za državljane prijateljske narodnosti. V splošnem se nova uredba izvaja z vso strogostjo.

Ameriški komik Vic Oliver je na račun te uredbe naredil dober dvopit in je rekel poslušalcem v gledališču: »Gospoda, smejte se hitreje, ker moram biti še pred polnočjo doma. (d)«

Program radio Ljubljana

Četrtek, 13. jun.: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi in poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12 Waldteuflovi valčki (plošče) — 12.30 Poročila in objave — 13 Napovedi — 13.02 Veseli godci — 14 Poročila — Pester spored Radij. orkestra — 18.40 Slovenščina za Slovence (dr. R. Kolarič) — 19 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura — 19.40 Objave — 19.50 Deset minut zabave — 20 Tamburaški sekstet (St. Kahne) — 20.45 Reprodukcijski koncert simf. glasbe — 22 Napovedi in poročila — 22.15 Vsakemu nekaj (Radijski orkester).

Drugi programi

Četrtek, 13. junija: Belgrad: 21 Ruske romance — Zagreb: 20.30 Komorni konc. — Bratislava: 21.15 Ciganski konc. — Praga: 18.10 Pihala — Sofija: 20 Violončelo — Beromünster: 22.10 Havajska glasba — Budimpešta: 20.40 Ciganski orkester — Bukarešta: 20.05 Simf. konc. — Stockholm-Hörby: 21.40 Violončelo — Trst-Milan: 21 Pianine — Rim Bari: 22 Simf. konc. — Florence: opera: »Manon« — Sottens: 22 Plesna glasba.

Belgrajska kratkovalovna postaja YUA, YUB (49.18 m): 19.45 Poročila v slovenščini YUF (19.69): 1.55 Oddaja za Južno Ameriko YUG (19.69 m): 3.00 Oddaja za Severno Ameriko.

Neki švicarski izumitelj je odkril nov postopek, da se podplat čevljev zaščiti proti obrabi. Ne gre za kakšno prepojitve usnja s posebnimi snovmi, kakor so skušali to stvar reševati doslej, temveč za odporno, betonu podobno vrhno plast, ki se da poljubno obnavljati. Izumitelj pravi, da preizkuša svoj postopek že tri leta, in sicer z najlepšim uspehom. V bodoče bomo nosili čevlje, ne da bi bilo treba novih podplatov, tako dolgo, da se vrhne usnje obrabi. Če pa najdejo še kakšen pripomoček proti obrabi vrhnega usnja, tedaj bomo par čevljev nosili lahko vse življenje.

50

Trupla najmanj 50 Amerikancev in 1000 Nemcev so še ležala na duu gozda. Vsakih nekaj dni so našli kaka trupla in jih pokopali.

Adolf Hess, ki je oskrboval bližnje ameriško pokopališče, je dejal:

»Pri mnogo truplih Amerikancev ugotovimo, kdo je kateri, s posnetki zobovja. Po skrbni primerjavi z vojnimi seznami, po navadi ugotovimo verjetnost do skupine nekaj imen. Potem povprašamo pri sorodnikih in pri zobnih zdravniki, ki so doma imeli posla s temi možmi, in po posnetkih zobovja pogosto čisto trdno ugotovimo, čigava so trupla. Niti dva človeka nimata nikdar enako razporejenih zob.«

Dejstvo, da je v tem gozdu, velikem samo 150 oralov, padlo najmanj 3000 Amerikancev in Nemcev, kaže bolje kakor vse besede, kakšen boj je divjal tu.

Po tem lepem gozdnem pokopališču pri Belleauju, ki ima 2262 grobov, daje nazorni pouk o tem, kaj je amerikanstvo. Nekaj križev, ki sem jih izbral na srečo, je nosilo imena: Miconi, Patrick, Russell, Noel, Manning, Radovanović, Derusha in Terlep.

Preskrbel sem si statistične podatke o pomembni obnovi, ki so jo izvedli Francozi. Na novo so postavili pol milijona poslopij, ob-